

Aan: Gemeente Den Haag
t.a.v. burgemeester
de heer J. van Zanen
Postbus 12 600
2500 DJ Den Haag

Den Haag 7 juli 2020
Betreft: Suggesties voor de invulling van de titel Europese Sporthoofdstad 2022

Geachte burgemeester,

De Adviesraad voor Sport is in juni 2017 getuige geweest van een indrukwekkende bijeenkomst ter ere van ACES Europe - European Capital of Sport Association. De organisatie die jaarlijks bepaalt welke Europese stad o.a. de titel European Capital of Sport mag dragen.

Een imposant bidboek lag aan een beoordelingsbezoek ten grondslag. De internationale delegatie kwam, zag en raakte (terecht) onder de indruk van wat Den Haag doet op het gebied van bewegen en sport. Het resultaat: Den Haag is in 2022 European Capital of Sport.

De Adviesraad voor Sport is trots op deze erkenning. Het is een waardering van de strategische plannen en indrukwekkende resultaten, die in de afgelopen tien jaren in de stad zijn behaald. Voorbeelden hiervan zijn de inventieve programma's voor sportstimulering, een hoge kwaliteit van de Haagse sportaccommodaties, de goed georganiseerde en gewaarde sport in onze stad met ruim 250 verenigingen en tientallen topsportevenementen.

Helaas is het, na het verwerven van dit resultaat, sindsdien wat stil gebleven en de vraag rijst: "Wat gaat Den Haag met deze titel doen? "

In mei vorig jaar mocht de voltallige Adviesraad voor Sport een presentatie bijwonen om mee te denken met de invulling van deze eretitel. Daarna was er, tot nu toe, een radiostilte.

Dat verontrust ons. In onze optiek is deze benoeming geen eindpunt, maar juist een start. Een start om met elkaar de behaalde prestaties voor én met de sport te vieren. Maar ook om nieuwe doelstellingen te formuleren. Met het plaatsen van een nieuwe stip aan de horizon kan de stad met al zijn sportverenigingen, vrijwilligers, inwoners, bedrijven, onderwijsinstellingen en studenten - als groengeel legioen - mee vieren, participeren, bijdragen en genieten. Gezien het profijt wat een Europese Sporthoofdstad kan brengen voor zowel de Haagse sportwereld als de Haagse gemeenschap, heeft de Adviesraad voor Sport besloten tot het schrijven van dit advies.

In dit advies schetsen wij eerst welke goede redenen er volgens ons zijn om in de titel European Capital of Sport te investeren. Vervolgens signaleren wij een aantal uitdagingen die wij waarnemen in de Haagse sportwereld. Tenslotte komen wij met een aantal concrete voorstellen voor het inzetten van de titel ter ondersteuning van onze Haagse (sport)stad.

Stand van zaken

Er is al veel geschreven en gesproken over hoe Den Haag om kan en wil gaan met de titel European Capital of Sport. In het bidboek¹ uit 2017 is door de gemeente helder beschreven welke ambities passen bij de titel European Capital of Sport.

De Adviesraad voor Sport omarmt deze ambities en zet ze graag op een rij:

- Bevorderen van een actieve sportieve leefstijl. Via een gedifferentieerde aanpak per leeftijdsgroep door samenwerking met en vitalisering van onderwijs, zorg en het bedrijfsleven;
- Hagenaars met een beperking zijn net zo sportief als Hagenaars zonder beperking;
- Een evenwichtig en goed gespreid aanbod van kwalitatief goede, goed bereikbare, toegankelijke, efficiënt gebruikte en bij voorkeur multifunctionele sportvoorzieningen;
- Bouwen aan hoogwaardige en aansprekende topsportvoorzieningen, als iconen voor stad en sport;
- Doorgroeien naar een topsportinfrastructuur waar de hele regio van profiteert;
- Organiseren van minstens één internationaal topsportevenement per jaar waar de hele stad aan meedoet en van profiteert;
- Doelgerichte inzet van topsport om een impuls te geven aan de stad en de breedtesport;
- Het bereiken van niet-actieve kinderen (zoals kinderen met motorische achterstanden en/of overgewicht). Dit gebeurt door kennisbijeenkomsten te organiseren met landelijke experts op dit gebied;
- Het versterken en uitbreiden van de bestaande Alliantie Sport tussen gemeente, de Haagse Hogeschool, het ROC Mondriaan en diverse universiteiten;
- Verder uitbouwen van de noordkant van de haven tot Beach City. Projectontwikkeling om de verbindingen en de sportieve gebruiksmogelijkheden uit te breiden en te moderniseren;
- Langdurig werklozen een baan geven in de sport. Zij kunnen onder andere worden ingezet op de diverse sportpleinen. Dit traject is onderdeel van de STiPaanpak. STiP staat voor: sociaal traject in perspectief.

Daarnaast schetst ook het nieuwe coalitieakkoord 2019-2022 'Samen voor de stad'² ambities die pleiten voor:

- voldoende sportaccommodaties in elke wijk van de stad;
- openbare ruimtes, die uitnodigend zijn voor diverse doelgroepen, zoals speel-, beweeg- en sportvoorzieningen;
- meer groenblauwe schoolpleinen;
- voldoende passende sportvoorzieningen van goede kwaliteit in de buurt;
- sportverenigingen, als verbindend element in de stad.

De titel European Capital of Sport 2022 zou een perfecte stimulans bieden aan het realiseren van deze Haagse ambities.

Uitdagingen sport in Den Haag

De Adviesraad voor Sport spreekt met regelmaat sportorganisaties en sportdeskundigen.

Hierdoor zijn wij in staat ontwikkelingen, zowel nationaal als lokaal te signaleren.

Ontwikkelingen die leiden tot een aantal knelpunten voor de Haagse sport. Heel zichtbaar zijn de veranderende rol van de klassieke sportverenigingen, technologische ontwikkelingen en de individualisering van de maatschappij.

¹ Bidboek Sport maakt Den Haag Sterker, European Capital of Sport 2021, pagina 99. Juni 2017

² Coalitieakkoord 2019-2022; Samen voor de stad. December 2019.

Ook migratie, met de verandering van de samenstelling van inwoners in Den Haag, is van invloed op de Haagse sport. Dit ziet de Adviesraad voor Sport terug in de samenstelling van verenigingen, de cijfers in sportparticipatie en aan de impact van sportaanbod. Tevens zien we veranderingen in de behoeften van Hagenaars, zoals het ongeorganiseerd zijn, in flexibel sporten en nieuwe typen sport. Ook zijn er verschillen in de wijken en tussen wijken onderling.

U schrijft in de begroting van dit jaar dat Den Haag de uitdaging heeft om ervoor te zorgen dat de sport- en beweegdeelname in alle Haagse wijken op hetzelfde hoge(re) niveau komen. Van verenigingen wordt steeds meer verwacht en gevraagd. Het is niet altijd mogelijk om als vereniging aan deze eisen te voldoen.

De Adviesraad voor Sport spreekt zijn zorgen uit hoe we de organisatiekracht van minder sterke clubs kunnen vergroten. Veel Haagse sportorganisaties verzorgen méér dan alleen 'een potje bewegen of sport'. De maatschappelijke impact van onze Haagse sportorganisaties kunnen we meer en beter zichtbaar maken. Sportorganisaties en andere groepen in de Haagse samenleving kunnen elkaar versterken door samen te werken, maar daar hebben ze wel wat hulp bij nodig.

Voorstellen

Met deze uitdagingen in het verschiep, vinden wij het verstandig als het stadsbestuur de titel slim inzet en benut. U wordt als college geconfronteerd met bezuinigingen en ervaart de titel mogelijk als 'last' of een extra 'kostenpost'. In onze optiek is de titel **Den Haag Europese Sporthoofdstad 2022** juist de 'aanjager' om hedendaagse en toekomstige uitdagingen in de Haagse sport – en in andere stedelijke sectoren – aan te gaan.

Het prikkelt ons juist dáárom met u mee te denken. Hieronder treft u een aantal concrete suggesties. Suggesties die ons inziens aansluiten bij de huidige ambities en uitdagingen van het stadsbestuur en die passen in een integraal, stadsbreed gefinancierd plan om de toegekende eretitel uit te dragen.

- **Den Haag als Europese Sporthoofdstad 2022 rendeert voor de Haagse sportvereniging**

Nederland is uniek in de organisatie van sport. Den Haag is uniek met het Buurthuis van de Toekomst. Onze stad kan gedurende het jaar 2022 de rol, de activiteiten en de sociale impact van sportverenigingen in de wijk breed uitdragen als voorbeeld voor andere verenigingen én andere (Europese) steden.

De aanpak van sportverenigingen is veelal innovatief, maar sommige clubs vragen gerichte ondersteuning om een diversiteit aan doelgroepen zoals jongeren, ouderen, studenten, inactieven, migranten of expats, te bereiken en te binden. Clubs kunnen elkaar hierin versterken door deze Open-Club gedachte te stimuleren door het ontwikkelen van nieuw en modern sportaanbod, bijvoorbeeld via het invoeren van een strippenkaart, het toepassen van een One-Fit lidmaatschap of een satelliet-club samenwerking. Hiermee bereik je andere doelgroepen om in beweging te komen en versterk je de clubs. Benut de inzet van de beschikbare buurtsportcoaches en jeugdsportcoördinatoren om doelgroepen en verenigingen samen te brengen. Daarmee bevorder en optimaliseer je het multifunctioneel gebruik van de bestaande sportcomplexen. Sportverenigingen kunnen ook goed dienen als leer-werkbedrijf voor MBO-studenten. De vereniging krijgt enerzijds extra capaciteit (handjes) ter beschikking om sport ondersteunende taken uit te voeren en anderzijds dient het met sociaal werkgeverschap een maatschappelijke doel.

- **Den Haag als Europese Sporthoofdstad 2020 rendeert voor Haagse wijken en buurten**

Om meer mensen aan te zetten tot bewegen is er meer aandacht nodig om (on)gebonden sporters te faciliteren. Liefst een beetje in de buurt en in vormen die bij hen passen. Integreer bijvoorbeeld zogenaamde 'loopstrips' in de voetpaden, zodat runners, wandelaars, skaters en skateboarders, gemakkelijk, veilig en verlicht kunnen bewegen en sporten. Start met een loopstrip binnen één stadsdeel en/of wijk en breidt deze uit door twee of meer wijken met elkaar te verbinden. Beloon elk stadsdeel met zo'n prachtig, zichtbaar sportief (blauw, groen of rood gekleurd) pad om bewoners, kinderen en bezoekers ongemerkt makkelijker in beweging te krijgen (naar voorbeeld van de wandelroute in Laak). Clubgebouwen van verenigingen kunnen dienen als start- en finish plek voor al deze wandelaars, hardlopers, skaters en andere gebruikers. Het bevordert de integratie binnen wijken en het ondersteunt de Open Club gedachte. De Adviesraad voor Sport ziet hierbij de Sportcampus Zuiderpark als de figuurlijke 'Octopus'; het hart van de sport als startpunt van deze loopstrips door de stad. Zij verbinden die wijken met elkaar en brengt de stad zichtbaar samen.

Daarnaast zien wij ook kansen voor aanpassingen in de openbare ruimte met openbare fitnessparken, klimwanden, aanbrengen van atletiekbanen/speellijnen in parkeergarages of op parkeerterreinen, urban gym (toestellen, bankjes, stoepranden) om bewegen en het ontmoeten op een laagdrempelige manier te faciliteren.

- **Den Haag als Europese Sporthoofdstad 2020 rendeert voor inclusiviteit**

De gemeente schrijft in het bidboek er naar te streven dat Hagenaars met een beperking net zo sportief kunnen zijn als Hagenaars zonder beperking. De organisatie van het evenement Special Olympics Nationale Spelen, dat volgend jaar plaatsvindt, geeft een belangrijke impuls om alle Hagenaars met een verstandelijke beperking hun sportbeoefening zo veel en 'zo gewoon' mogelijk te laten beleven. Laat het niet bij dat ene evenement, maar gebruik Europese Sporthoofdstad ook om deze inclusiviteit te borgen. Houd aandacht voor het optimaliseren van de toegankelijkheid van de eigen gemeentelijke sportaccommodaties voor Hagenaars met een beperking. Stel tot doel om het speciaal vervoer voor inwoners met een beperking van en naar sportclubs te verbeteren. Steun het initiatief om een 'Mobilitheek' op te zetten; een plek waar sporthulpmiddelen ontwikkeld en geleend kunnen worden. Hiermee ondersteun je mensen met een lichamelijke beperking in de omgang met een sporthulpmiddel, zodat ook deze doelgroep ervaart om te kunnen bewegen en sporten, zodat deze doelgroep makkelijker kan bewegen en sporten.

- **Den Haag als Europese Sporthoofdstad 2022 rendeert voor City Marketing**

Ons motto is: "geef smoel aan de titel". Maak het zichtbaar voor de sport. Beleef het met de stad. Den Haag huisvest talrijke fotografen, die over prachtige sportfoto's beschikken. Organiseer exposities met foto's van deze Haagse sportfotografen op publieke locaties of in het Haags fotomuseum. Bundel de beste foto's in een boekvorm en schenk ze aan nationale en internationale relaties. Of draag de – nu nog wat onzichtbare – sterren van de Wall of Fame in Sportcampus Zuiderpark uit door deze Haagse oud-topsporters (digitaal) te koppelen aan bestaande sportfoto's. Organiseer een fotowedstrijd waarvan de winnende foto's mogen schitteren op blockbusters verspreid door de stad om zo aandacht voor de Haagse sport én Europese Sporthoofdstad te stimuleren.

Breng de Haagse sportgeschiedenis in beeld door het initiatief van het Haags Historisch Museum te ondersteunen. Omarm de kennis die beschikbaar is en maak typisch Haagse historische sportlocaties zichtbaar door inventieve koppelingen met social-media en koppel het aan wandel- en fietsroutes. Stippel fietsroutes uit en nodig Hagenaars uit om kennis te nemen van prachtige, grappige en nuttige wetenswaardigheden van de Haagse sport.

Iedereen mag weten dat Den Haag deze titel heeft. Pak gebouwen in, plaats banners en 'versier' de stad bij de entree's. Den Haag is trots en mag dat laten zien!

- **Den Haag als Europese Sporthoofdstad rendeert voor verduurzaming**

De klimaatveranderingen vereisen dat ook de Haagse sportgebouwen toekomst bestendig zijn. Zet de titel in om op originele manier het verduurzamen van de bestaande sportaccommodaties onder de aandacht te brengen en de uitvoering ervan te versnellen. Er zijn tal van (financiële) mogelijkheden om energiebesparingen door te voeren. De gemeente kan clubs belonen door de titel creatief in te zetten als aanjager om de gewenste verduurzaming van het sportkapitaal ook daadwerkelijk te realiseren. Maak een pool met deskundigen, die kunnen worden ingezet bij clubs, die moeite hebben om deze intensieve aanpassingen door te voeren.

- **Den Haag als Europese Sporthoofdstad 2022 rendeert voor het Haags bedrijfsleven**

U schrijft dat het zakelijk netwerk rond (top)sport in de stad betrokken is geweest bij de kandidatuur. Beloon dit bedrijvennetwerk met extra aandacht voor hun inzet rondom de titel. De titel kan ook zeker andere bedrijven motiveren om te investeren in sport; sport op de werkvloer of sportevents in Den Haag. Hoe mooi is de stip aan de horizon dat alle Haagse werkgevers na 2022 hun werknemers de mogelijkheid aanbieden om te sporten voor, tijdens of na het werk.

De Adviesraad voor Sport is ermee bekend dat juist nu binnen de gemeentelijke begroting moet worden bezuinigd en dat het stadsbestuur lastige keuzes moet maken om deze begroting sluitend te maken. In onze optiek is de titel een uitgelezen kans om het Haagse bedrijfsleven een podium te bieden. Wij zien kansen voor:

- *Zorgverzekeraars.* Om vanuit maatschappelijk ondernemen zich te verbinden aan de titel ES2022.
- *Projectontwikkelaars.* Om een innovatieve aanpak te profileren door sportfaciliteiten of openbare ruimte te 'adopter', zoals loopstrips of speel- en sportief ingerichte openbare ruimte.
- *Telecombedrijven.* Om op jeugdige wijze nieuwe doelgroepen te bereiken via het ondersteunen en beschikbaar stellen van e-sports software en andere sportieve apps.
- *Energiebedrijven.* Om sportverenigingen te helpen en ondersteunen bij het verduurzamen van clubgebouwen van Haagse sportclubs.

Omarm de bestaande bedrijfsnetwerken en contacten via het Haags ondernemersportaal en laat hen de sportieve titel meevieren op een wijze, die bij hen het beste passen.

- **Den Haag als Europese Sporthoofdstad 2022 rendeert voor toerisme**

De Sportadviesraad is ervan op de hoogte dat het organiseren van een congres een verplichte voorwaarde is om de titel te ontvangen. Wij verwachten dat inmiddels de voorbereidingen zijn getroffen voor de organisatie van een speciaal ACES-congres in 2022. Zo'n (meerdaags) congres kan op velerlei manieren invulling krijgen. Zo is Den Haag immers uniek in de wijze waarop zij sportparticipatie benadert en stimuleert. Met unieke concepten op dat gebied van bewegen en sport, zoals het Buurthuis van de Toekomst, de Haagse sporttuin, het Haags Sportkwartier etc. heeft onze stad inmiddels een voortrekkersrol. Den Haag kan deze kennis samenbrengen, delen en beschikbaar stellen aan andere nationale en internationale steden via workshops of deelcongressen op locatie. Trek hierin samen op met de Vereniging Sport en Gemeenten, het NOC*NSF, Kenniscentrum voor Sport. Maar ook partijen als VNO-NCW, Zorgverzekeraars, MKB Den Haag en het onderwijs kunnen zich verbinden aan het congres om innovatieve kennisdeling tussen de grote Europese steden, platforms en bedrijven naar een hoger

niveau brengen. Dit past bij de Nederlandse traditie om innovatie te bevorderen door informatie-uitwisseling en samenwerking.

- Den Haag als Europese Sporthoofdstad 2020 rendeert voor alle inwoners**

Wie wil nu niet wonen in een stad die bruist van activiteiten en evenementen? Waar veel culturele instellingen te vinden zijn en veel sportieve activiteiten plaatsvinden? Het organiseren van sportevenementen dient een groter doel dan louter de sportprestaties die worden geleverd. Het is verheugend te constateren dat Den Haag in 2022 gaststad is voor het WK zeilen en de Ocean Race. Sportevenementen zijn een prachtig uithangbord en een makkelijke manier om Den Haag als Europees Sporthoofdstad in de kijker te zetten. Het is raadzaam nog één of twee grote (breedte)sportevenementen hier aan toe te voegen. Laat de jaarlijks terugkerende evenementen, zoals de CPC, mee participeren in het uitdragen van deze trots. Deze evenementen fungeren als vliegwiel door aansprekende, lokaal georganiseerde side-events aan te bieden om gewenste doelgroepen te bereiken en zodoende kinderen, bedrijfsmedewerkers, studenten, senioren, ouders, in beweging te krijgen.
- Den Haag als Europese Sporthoofdstad rendeert voor onderwijs**

Onderwijs en sport en sport en onderwijs; ze horen bij elkaar. Helaas blijkt nog altijd dat beide sectoren acteren in gescheiden domeinen. Zet de titel in om schoolbesturen te stimuleren om gymzalen bij scholen voor verenigingssporten aan te passen, zodat het maatschappelijk vastgoed optimaal gebruikt kan worden. Benut de meerwaarde van Sportcampus Zuiderpark en maak het van toegevoegde waarde voor de vele inwoners die rond het park wonen. Investeer en intensiveer de samenwerking tussen de in de campus gevestigde organisaties. Door het gezamenlijk optrekken van het CTO Metropool, buurtsportcoaches, de medische ondersteuning en het onderwijs kan de Sportcampus Zuiderpark een buurtfunctie vervullen. Daartoe behoort in onze optiek ook de vestiging van één gezamenlijk sportloket, waar Haagse sport gerelateerde organisaties en sporters (valide én niet-valide) met hun vraag terecht kunnen en waar de vraag adequaat en op korte termijn wordt beantwoord. Bovendien werkt Den Haag aan het profiel: studentenstad. Benadruk dit door bijv. in 2022 een Europese studenten sporttoernooi in Den Haag te organiseren.

Tot slot

Uiteraard zijn wij ons ervan bewust dat het covid-19 virus een enorme impact heeft op een ieders leven wereldwijd, in Nederland en in onze stad. De maatregelen, die als het gevolg van het virus zijn genomen, hebben effect op de Haagse samenleving en het Haags stadsbestuur. Desondanks zijn wij van mening dat ons advies aspecten bevatten, die juist in deze tijden, kunnen bijdragen aan het leefgenot van onze inwoners.

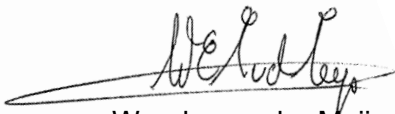
De Adviesraad voor Sport is van mening dat de titel deuren in de stad opent die tot nu toe gesloten zijn. Wie wil zich nu niet verbinden met de Europese Sporthoofdstad? Het levert trots, positivisme, integratie, verbinding, maar ook bezoekers, werkgelegenheid en handel op. Kortom een titel die zich niet beperkt tot louter sport. Iedereen kan profiteren van de sportieve vibe die de titel met zich meebrengt.

De titel is **van en voor** de hele stad. Ons advies is om alle stadsdeelwethouders deelgenoot te maken. Dat is wel zo eenvoudig, want dan zijn alle disciplines en portefeuilles hierbij betrokken. Geen discussies over welke wethouder over welk financieel onderdeel gaat, maar een gezamenlijke aanpak, een integrale financiering en een gezamenlijk rendement.

Het praktiseert het coalitieakkoord 2019-2022 waarin staat: “... domeinen financieel te ontschotten...”. Zet de titel in om dit ook daadwerkelijk te realiseren. Benut voor de financiering van het plan Europese Sporthoofdstad 2020 een deel van de overwaarde van de Eneco-winsten.

Enige haast is nu wel geboden. De Adviesraad voor Sport verwacht van het college van Den Haag dat zij het grote belang van de titel uitdraagt in woord én daad. Niet door te blijven doen wat het al deed. Als vooruitstrevende gemeente verwachten wij dat u de titel inzet om op zoek te gaan naar vernieuwende en creatieve manieren om de sport naar een (nog) hoger niveau te tillen; om de Haagse sport toekomst bestendig te maken maar vooral om de hele stad samen vooruit te helpen.

vriendelijke groet,
namens de Adviesraad voor Sport,

Wendy van der Meijs
secretaris

John van den Berg
voorzitter